

המלחמה באוקראינה

עמ' 2, 3, 5-7

זה הדבר

פועלי כל הארצות התאחדו!

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 11 / 16 במארס 2022

חוק הגזענות

חברי הכנסת של חד"ש בהפגנה של אזרחים ערבים נגד חוק האזרחות (צילום: זו הדרך)

הצעתנו לפיזור הכנסת, אחרי שהצהירה שעל החוק הזה יש להפיל את הממשלה. בושח".

לדברי ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת), "זה חוק גזעני מביש המזכיר ימים אפלים מהמאה הקודמת. שקד היא גזענית פתולוגית ושונאת אדם, והחוק נאה לה. אך מדוע לא טרחו מרצ ורע"מ להפילו מבעוד מועד?".

ארגון עדאלה הגיב לאישור החוק: "חוק זה הוא אחד הגזעניים ביותר בעולם כולו: אין מדינה בעולם שאוסרת על אזרחיה לממש את הזכות למשפחה על בסיס שיוך לאומי או אתני". עוד מסר עדאלה: "לאורך 18 השנים בהן חידשה הכנסת שוב ושוב את הוראת השעה במתכונתה הקודמת, חסה החוק תחת טענות בלתי מבוססות וחסרות שחר על תכלית ביטחונית. כעת הוסרה המסכה השקרית הזאת ויוזמיו הנוכחיים לא הסתירו אף לרגע שמאחוריו עומדת מטרה דמוגרפית. כל זאת, תוך שהם נשענים על עקרונות חוק יסוד: הלאום, המבסס את העליונות היהודית עליה מושתתת הוראת השעה המגונה הזאת". יצוין שעדאלה הגיש השבוע (13.3) עתירה לבג"ץ נגד החוק, "בגלל אופיו הגזעני, הפוגע בזכויות יסוד חוקתיות והמנוגד למשפט הבינלאומי".

"חוק האזרחות הוא חוק הגזענות. חוק המונע איחוד משפחות פלסטיניות הוא לא חוק ביטחוני, הוא חוק גזעני". כך הגיב יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש) לאישורו במליאת הכנסת (10.3) של "חוק האזרחות והכניסה לישראל" בקריאה שנייה ושלישית.

החוק אושר בתמיכת רוב סיעות הקואליציה של ממשלת הימין, יחד סיעת הציונות הדתית הכהניסטית שבאופוזיציה, ברוב של 45 מול 15. הרשימה המשותפת עמדה בחזית המאבק בהצעת החוק וזכתה בתמיכתן של מרצ ורע"מ. סיעת העבודה לא השתתפה בהצבעה.

לאחר ההצבעה מסרה שרת הפנים איילת שקד: "מדובר בחוק ציוני, לאומי וביטחוני מהמעלה הראשונה, שלא ניתן היה להפקיר אותו אך ורק בשל פוליטיקה קטנה. שילוב הכוחות בין הקואליציה והאופוזיציה הביא לתוצאה חשובה עבור ביטחון המדינה וביצורה כמדינה יהודית".

על כך הגיבה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת): "כל השותפים בקואליציה ובממשלה אחראים לחוק האזרחות הגזעני. זה חוק אפרטהייד מובהק. אשר לרע"מ, זו סירבה לחתום על

מכתבים למערכת

אנתוני בלינקן ב'זו הדרך'

מדהים איך מופיעים באותו גיליון של "זו הדרך" (גיליון 9, 2.3) שני פרסומים סותרים באופן קוטבי באותו נושא: המלחמה באוקראינה. מצד אחד, גילוי דעת שקול ואובייקטיבי של הוועד המרכזי של מק"י, ומצד שני, במדור פולמוס, מאמר שהיה אפשר ליחסו לשר החוץ של ארה"ב אנתוני בלינקן ("הפצצות מסיביות [של צבא רוסיה] על ערים... טילים רוסיים ולא אמריקאיים נופלים על שכונות מגורים"), בתוספת "נוף מעמדי": כאילו האלימות בדונבס נובעת משאיפת בעלי הון רוסיים להשתלט על הפחם באזור. נדמה שבועד המרכזי מכירים את המצב טוב יותר מכותבי המאמר במדור "פולמוס" הממחזרים את פרסומי התקשורת המערבית ההזויים ביותר.

בעקבות הפרסום אבקש להתייחס לארבע לנקודות הבאות:
א. קיימת סתימת פיות ביוזמת מדינות המערב – חסימת שידורי ערוצים רוסיים הן במדינות המערב והן במדינות המשתמשות בשירותי לוויינים מערביים (כגון דרום-אפריקה). רוסיה בתגובה סגרה משרדים של ערוצי תקשורת מערביים. הרשתות החברתיות האמריקאיות הטילו צנזורה והגבלות על הערוצים הרוסיים ובתגובה נחסמו ברוסיה. גם בישראל לא ניתן להתחבר לאתרי חדשות רוסיים כמו "ריא נובוסטי", "אינטרפאקס" או "מוסקובסקי קומסומוולץ".

ב. לפי הגרסה הרוסית, ההימנעות מפגיעה באזרחים ובתשתיות אזרחיות היא זו שמאטה את שחרורן של ערים, בהן שולטים גדודי הלאומנים אשר מונעים פינוי אזרחים על מנת להשתמש בהם כמגן חי. מי שמפגיז ללא אבחנה שכונות מגורים בדונבס זה דווקא הצד השני – האוקראיני, אשר ממקם את הארטילריה הכבדה שלו בשכונות מגורים הנמצאות תחת שליטתו.

ג. איגודי הספורט העולמיים, הכפופים רובם ככולם לאמא-אמריקה, הגבילו באופן חמור את השתתפותם של ספורטאים מרוסיה ובלארוס בתחרויות. הגדיל לעשות הוועד העולמי המנהל את המשחקים הפרא-אולימפיים, שגירש מבייג'ין את כל הספורטאים בעלי מוגבלויות משתי המדינות. פיד"ה, הפדרציה הבינלאומית של משחקי השחמט, פתחה בהליכים משמעותיים נגד השחמטאי הרוסי יליד קרים סרגיי קריאקין, מועמד לשעבר לאלופת העולם, על סירובו לגנות את ממשלת רוסיה. איגוד הטניס העולמי הכריח את הטניסאים הרוסיים המובילים דניאל מדבדיב וקארן חצ'נוב להסיר את דגל רוסיה מעמודי האינסטגרם שלהם.

ד. מוסדות תרבות מערביים ביטלו את חוזה עם אמנים רוסיים בעלי שם עולמי, למשל ולרי גרגייב ואנה נטרבנקו, מאותה סיבה: הם סירבו להישבע אימונים לגינוי רוסיה.

טלמון סילבר, לוד

הערות המערכת: כביטאונה של מק"י, מפרסם "זו הדרך" את עמדותיה. יחד עם זאת, מחויב השבועון לפלורליזם. לכן ניתן למצוא בדפיו עמדות שונות – לרוב מתוך השקפת עולם שמאלית עקבית.

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

הגעתם מאוקראינה? נא להפשיל מכנסיים

"הרב הראשי לישראל, הגאון הרב דוד לאו, מקים הרכב מיוחד של דיינים כדי לסייע לעולים בבירור יהדותם. זאת על רקע הגעתם הצפויה של רבים מהם לישראל ללא כל מסמכים או ניירת. רק אתמול הגיעו בטיסה של קרן היסוד 140 פליטים, ומדובר בטיפה בים".

רדיו "קול חי", 10.3

יו"ר ההסתדרות: מאבקי עובדים מקלקלים

"לא נצא למלחמה. אני יכול לעלות על בריקדות כל יום ולאיים שאשביט את המשק, אבל בסוף יש מדינה בקצה שאני צריך לדאוג לה. מי שרוצה לחזור לימי בריקדות חוזר אחורה. אתם יודעים למה הצמיחה הזאת ולמה הנתונים האלה? כי המשק עובד. כי ההסתדרות נמצאת במקום שהיא לא מקלקלת והיא לא סוגרת והיא לא ממחרת לסגור".

ריאיון עם ארנון בר-דוד, "זוויינט", 10.3

יו"ר ההסתדרות לא אוהב שמקלקלים לו

"ארנון בר-דוד לא רצה בתוך ההסתדרות גורמים שיכולים לערער את מעמדו. הוא הבין שלארגון העיתונאים יש דנ"א עצמאי שאיננו מפקד משרה, והוא צדק. אבל מנהיג אמיתי היה יודע לחיות עם זה. אדם שמוכן לחסל איגוד שלם ממניעים לא ענייניים, בוגד בליבת ערכי ההסתדרות. זה אדם שלא רואה עובדים, והם לא מעניינים אותו".

ריאיון עם יאיר טרצ'צקי, "היר" לשעבר של ארגון העיתונאים, "גלובס", 9.3

שר האוצר לא אוהב שהעובדות מקלקלות לו

"שר האוצר אביגדור ליברמן אמר שאם קליטת עולים ופליטים מאוקראינה תעלה מיליארדי שקלים, יידרש קיצוץ רוחבי בתקציב המדינה. זאת למרות שבימים האחרונים נחשפו נתונים על עודפי גבייה משמעותיים של ישראל ממסים בשנים 2020-2021 וגם מתחילת השנה. על פי הדיווח, ליברמן אמר את הדברים בדיון פנימי בממשלה על היערכות לקליטת אוקראינים שיגיעו לישראל".

חדשות "כאן", 9.3

הבוטים של עופר עיני המתמודד בהסתדרות

"תחקיר של אתר 'פייק ריפורטר' מבהיר שעופר עיני נותר אותו פוליטיקאי שנוי במחלוקת ולא נסק לגבהים חדשים בכל הנוגע לאהבת הקהל. אז מה פשר תשומת הלב הרבה? פשוט מאוד – מדובר בעוד רשת בוטים ופרופילים מזויפים. בדומה לדרך הפעולה שראינו לפני מערכות הבחירות הארציות האחרונות מצד חשבוניות מזויפים שהדהדו תמיכה בנתניהו או ניסו לערער את הפעילים במחאת בלפור. המשותף לפרופילים אוהדים רבים לציוציו של עיני, הוא שהם נוצרו ממש לאחרונה (פברואר 2022). וכמיטב מסורת הפייק בעליהם מתהדרים בתמונה ממאגר תמונות, יש להם מיעוט עוקבים ונעקבים והם מקושרים לרשתות בוטים אחרות.

איתן לשם, "הארץ", 6.3

פילוג לאומני קורע את אוקראינה

ינוקוביץ' עצמו ברח למוסקבה, מפלגתו התמוטטה וממשלה פרו-מערבית קמה. הן המערב והן רוסיה ניסו לחזק את בעלי בריתם באוקראינה. המערב תמך בממשלת אוקראינה החדשה ו"במבצע האנטי-טרוריסטי" שלה במזרח. בפברואר 2014 סיפחה רוסיה את קרים והעניקה תמיכה חומרית ופוליטית לכוחות הבדלניים בדונייצק ולוהנסק.

החלטתה של ממשלת אוקראינה לפתוח ב"מבצע אנטי-טרוריסטי" נגד הבדלנים במזרח, בתמיכת הימין הקיצוני ומתנדבים פשיסטים, קיבעה את הפילוג. במאי 2014 רצחו לאומנים ימניים קיצוניים 43 מפגינים פרו-רוסים באודסה. זמן קצר לאחר מכן רצחו יחידות בצבא האוקראיני אזרחים במריופול. מעשים אלה הקצינו את דעותיהם של רבים במזרח, שעד אז לא ששו להזדהות עם הבדלנים הפרו-רוסים. עם זאת, הימין הקיצוני, הפשיסטים והשוביניסטים משני הצדדים מעולם לא ייצגו את רוב האוכלוסייה האוקראינית.

"מידאן" והשלכותיו תוארו לעתים בידי חלק מהשמאל, בטעות, כהפיכה. אולם התוצאה של מידאן לא הייתה ניצחון לדמוקרטיה ולהגדרה עצמית, אלא טרגדיה: המחאה נפלה קורבן ליריבות אימפריאליסטית שקרעה את אוקראינה. שני הצדדים מצביעים כעת על הכוחות הריאקציוניים ביותר במחנה היריב. לשני הצדדים ישנם הפשיסטים והנאצים שלהם. עם זאת, למרות הפילוגים, עדיין שרר לפני הפלישה רצון עצום לשלום ולסיום הסכסוך.

בסקר שנערך רק לפני שלושה חודשים, התנגדו 35% מהאוקראינים להצטרפות לנאט"ו (הסקר לא כלל את תושבי לוהנסק ודונייצק). שיעור התמיכה הנמוך ביותר בהצטרפות לנאט"ו נרשם במזרח אוקראינה. ישנם התומכים בנשיא וולודימיר זלנסקי כסוג של "דמות מנדלה" חדשה, ואילו אחרים ליהקו אותו כבעל ברית של הנאצים. זלנסקי נבחר בסיבוב שני סוער ב-2019 כאאוטסיידר פוליטי. הוא הציג מצע של שלום והתחייב לסיים את הסכסוך. עם זאת, הבטחותיו לא עמדו בפני הלחצים החיצוניים על אוקראינה, וגם לא בלחץ הפנימי של הכוחות הפרו-מערביים הדומיננטיים במערכת הפוליטית.

כעת סבור זלנסקי כי הסלמה של הסכסוך היא התגובה האפשרית היחידה. "הסכמי מינסק" שהושגו ב-2014 וב-2015 בין רוסיה לאיחוד האירופי לא פתרו דבר, אלא פשוט הקפיאו את מצב הסכסוך ואת הפילוגים בתוך אוקראינה.

אוקראינה לא שותפה בדיונים במינסק, וכך, שימש "הקונפליקט הקפוא" רק כמכסה על המתחים המתהווים. רוסיה התכוונה להבטיח אוטונומיה לרפובליקות הנפרדות בתוך אוקראינה, ולבלום כל נטייה נוספת של אוקראינה כלפי האיחוד האירופי ונאט"ו.

מעצמות האיחוד האירופי וממשלת אוקראינה התמקדו בינתיים באותם חלקים בהסכמי מינסק שיכולים לסייע לאחרונה להתקרב לנאט"ו ולאיחוד האירופי. לקראת סוף 2021 הבינה רוסיה שהיא מפסידה בתחרות באוקראינה, נוכח המשקל הכלכלי העדיף של האיחוד האירופי ושיתוף הפעולה הצבאי הגובר של ממשלת אוקראינה עם נאט"ו. פוטין ראה בכך איום על שליטת רוסיה בסביבתה קרובה – הרפובליקות הסובייטיות לשעבר – והחליט להפעיל כוח צבאי אכזרי.

רוב פרגוסון, "סושיאליסט וורקר" (בריטניה)

תרגום: **אבישי ארליך**

יש החושבים שממשלת אוקראינה היא מגדלור של שחרור וחופש מול התוקפנות הרוסית. לעומתם טוענים אחרים שהממשלה היא כוורת של כוחות פשיסטיים ונאציים. כדי להבין אותה באמת, מוכרחים לדון בשמונה השנים האחרונות. הסכסוך קורע את אוקראינה מאז 2014. הוא גבה, עוד לפני פרוץ המלחמה הנוכחית, למעלה מ-14,000 קורבנות בנפש ומעל שני מיליון איש היו לפליטים. בשנת 2014 פרצו הפגנות זעם המוניות נגד נשיא אוקראינה אז ויקטור ינוקוביץ'. הכעס גאה נגד השחיתות של המשטר ושל ה"אוליגרכים" – בעלי הון גדולים ובעלי עוצמה פוליטית. כל זאת במדינה ש-35% מאוכלוסייתה חיתה מתחת לקו העוני. לפי נתוני הבנק העולמי, אוקראינה הייתה ענייה יותר ב-2013 מאשר ב-1990. המעמד השליט ייחל לחילוף בידי האיחוד האירופי או קרן המטבע הבינלאומית, או, לחלופין – בידי רוסיה.

במקביל, מהים השחור ועד לים הכספי גברה היריבות האימפריאליסטית בין רוסיה לבין המערב – ארה"ב, נאט"ו והאיחוד האירופי. עימותים אלה הובילו למלחמה בגיאורגיה ב-2008 ולמתחים ברחבי האזור. משמעות הדבר הייתה שהתקשרות עם גוש כלכלי אחד – האיחוד האירופי או איגוד המס האירו-אסיאתי של רוסיה – הייתה כרוכה גם בכניסה לברית צבאית עם אחד הצדדים. מצב זה יצר מתחים עצומים בכלכלה האוקראינית התלויה בשווקים הרוסיים והמערביים כאחד. כל אחת מהחלופות תבעה מחיר כבד מהעובדים באוקראינה. לאחר היסוסים, פנה ינוקוביץ' לרוסיה. צעד זה עורר את מחאות "מידאן" – על שם כיכר העצמאות המרכזית בקייב בירת אוקראינה.

המחאה תיעלה את הזעם נגד השחיתות והקשיים הכלכליים לתביעה שאוקראינה תצטרף לאיחוד האירופי. עוד לפני אירועי מידאן ליבו אוליגרכים ופוליטיקאים מתחים אזוריים ואתניים בין אוקראינים ורוסים בתוך המדינה. מתחים אלה שימשו אותם לביצור כוחם הפוליטי ולהסתת הזעם העממי. לאחר המשבר הפיננסי של 2008, הופעלו מרכיבים של אסטרטגיה פלגנית זו ביתר שאת. דוברי הרוסית במזרח אוקראינה הוצגו בידי לאומנים אוקראינים כ"מתנחלים" השייכים לגייס חמישי זר. דוברי אוקראינית במערב הוצגו כולם כמשתפי פעולה עם הנאצים, השונאים רוסים ודוברי רוסית.

דעות ריאקציוניות כאלה מעולם לא ייצגו את הרוב בקרב אף לא אחת מהקהילות באוקראינה. חלוקות ישנות של שפה ומוצא אתני נמצאו דווקא בדעיכה. בין 2003 ל-2010 ירד שיעור הצעירים הדוברים רק אוקראינית או רק רוסית. השימוש הדו-לשוני היומיומי עלה מ-19% אחוז ב-2003 ל-40% ב-2010. האוקראינים ברובם דו-לשוניים. אוקראינים ורוסים אתניים מתחתנים ביניהם ומשוחחים בשתי השפות.

עד 2009, שיעורם של האוקראינים שראו בחלוקות האתניות בעיה ירד מ-50% ל-37%. עם זאת, לאחר ההתרסקות הפיננסית של 2008 עורר המעמד השליט באוקראינה מתחים, ובשנת 2014 זינקה ההזדהות האתנית ל-73%. באזורים המזרחיים, דונייצק ולוהנסק, עלתה התמיכה בעצמאות ל-83%.

עם פרוץ המהומות ב-2014, מיהרו האיחוד האירופי, נאט"ו וארה"ב לנסות לבסס משטר פרו-מערבי, שעה שרוסיה ניסתה לעורר מחלוקות ופחדים בקרב הרוסים האתניים במזרח אוקראינה.

אפליה לאומית בחברות הממשלתיות

בעוד שערכים הם כ-20 אחוז מאזרחי המדינה, שיעור העובדים הערבים בחברות הממשלתיות הוא פחות מ-3%: כ-1,500 מתוך 54 אלף עובדים. כך עולה מתשובה של משרד האוצר לשאלתה שהגיש יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ אימן עודה (חד"ש). ב-2018 עבדו בחברות הממשלתיות 1,300 עובדים ערבים, ושנתיים לאחר מכן עלה מספרם ל-1,477. בתקופה זו נוספו לחברות הממשלתיות כ-1,000 עובדים. יצוין שמספר הדירקטורים והדירקטוריות הערבים בחברות הממשלתיות דווקא ירד.

לפי נתוני האוצר מ-2019, בחברות הממשלתיות מכהנים 379 דירקטורים. מספר זה צנח ב-2020 ל-305. על אף שמדובר בצמצום משמעותי של 20% במספר הדירקטורים בכלל, מספר הדירקטורים הערבים צנח ביותר מ-50% – ב-2019 היו 37 דירקטורים ערבים, מתוכם חמש נשים; ואילו ב-2021 היו 17 דירקטורים ודירקטוריות ערבים בלבד, מתוכם ארבע נשים. השנה עלה מספרם במעט, אך הוא עדיין נמוך מאוד: פחות מ-2%: מתוך 328 דירקטורים מכהנים, רק 18 הם ערבים – בכללם ארבע נשים.

יצוין כי ח"כ עודה, יחד עם חבריו בסיעת חד"ש ברשימה המשותפת עאידה תומא-סלימאן ועופר כסיף, הגיש הצעת חוק המוסיפה לחוק החברות הממשלתיות סעיף בדבר חובת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית. באחרונה אושרה ההצעה בקריאה טרומית.

עובדי נמל הדרום הפרטי הצטרפו להסתדרות

איגוד עובדי התחבורה של ההסתדרות הודיע השבוע (14.3) כי עובדי נמל הדרום הפרטי באשדוד, המופעל בידי החברה השוויצרית "טיל", החליטו להתארגן ולהצטרף להסתדרות. יו"ר וועד העובדים החדש בנמל יהיה אלון אלימלך.

במכתב ששלח יו"ר האיגוד, אבי אדרי, למנכ"ל הנמל אייל ברוך נכתב: "מהלך ההתארגנות קרם עור וגידים בעיקר על

רקע רצון העובדים להסדיר ולהבטיח את תנאי עבודתם וביטחונם התעסוקתי בחברה".

אדרי כתב כי בכוונת הוועד לפתוח במשא ומתן עם הנהלת הנמל במטרה להגיע להסכמות אשר יעוגנו בהסכם קיבוצי בין הצדדים, וכי הוא מבקש שתתואם בהקדם פגישה לקידום משא ומתן קיבוצי. עוד נכתב בפנייתו: "מרגע היותה של ההסתדרות ארגון העובדים היציג בנמל, חל על ההנהלה איסור על כל שינוי בתנאי עבודתם של העובדים, לרבות הכנסתם של עובדים חיצוניים לעבודות הליבה בקו המים, וזאת מבלי להיוועץ בארגון העובדים היציג.

יצוין כי הנמל הפרטי הוא נמל חדש, ששטחו משתרע על 630 דונם וכולל כשני ק"מ של רציפים. הוא הוקם במסגרת מהלך ההפרטה של נמלי ישראל בהובלת ממשלות הימין. מטרתו של מהלך זה – לשבור את כוחה של העבודה המאורגנת בשעריה הימיים של הארץ. לפני כחודש נכנסה אוניית מטען ראשונה לנמל החדש ופרקה בו סחורות.

יותר מ-1,500 דיווחים

על הטרדות מיניות בצבא

ועדת הכנסת לקידום מעמד האישה, בראשות ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת), דנה בשבוע שעבר (9.3) בהצעה לדיון מהיר בנושא: "החלת התקנות למניעת הטרדה מינית על גופי כוחות הביטחון באופן מיידי". הדיון התקיים לבקשתן של חברות הכנסת אמילי מואטי (העבודה), גבי לסקי (מרצ) וענבר בזק (יש עתיד). יו"ר הוועדה מסרה כי יותר מ-1,500 דיווחים על פגיעה מינית והטרדה מינית נמסרו בשנת 2020 ליועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר. למרות זאת הוגשו ב-2020 רק 31 כתבי אישום על פגיעה מינית בצה"ל, מתוכם 26 על מקרי אונס. חיילות וחיילים הגישו מעל 400 תלונות על מעשים מגונים והפצת סרטונים ותמונות, אך רק חמש תלונות כאלה הובילו להגשת כתבי אישום.

ח"כ תומא סלימאן הוסיפה: "לא רק בצבא ובשב"ס. גם במשטרה המצב דורש תיקון. ביחס הצבא לתלונות על פגיעות מיניות חלו שינויים לאחרונה, אבל אין שום סיבה המצדיקה היעדר תקנות מחייבות למניעת הטרדה מינית. אני יודעת על מקרים בהם פגעו חיילים בנשים פלסטיניות. התרבות השוביניסטית האלימה פוגעת לא רק בצד אחד. כשזה קורה בתוך המערכת, זה קורה גם מחוץ למערכת. אין מקום שלא נגוע בנגע הזה".

חברי הכנסת של המשותפת

בראש - הליכוד בתחתית

מנתונים שפרסמה השבוע העמותה "שקוף" עולה כי ח"כ אוסאמה סעדי (תע"ל, הרשימה המשותפת) הוא חבר הכנסת המצטיין בשימוש בכלים הפרלמנטריים. סעדי מגיע תדיר לוועדות, הגיש שאלות מרובות כדי לפקח על הממשלה, מקדם דיונים במליאה ובוועדות ומופיע בכלי התקשורת. הוא משתמש בכלים כדי לקדם את האג'נדה שלו: בטיחות בעבודה בענף הבנייה, אלימות ופשעה בחברה הערבית, מאבק בהריסות בתים ועוד. צמודים לסעדי בצמרת: ינון אזולאי (ש"ס), אחמד טיבי (תע"ל, הרשימה המשותפת), אורי מקלב (יהדות התורה) ועופר כסיף (חד"ש, הרשימה המשותפת). בתחתית המדרג: חברי סיעת הליכוד.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

התקשורת הישראלית בין המלחמה באוקראינה לפעולות צה"ל

מסקרים פשעי מלחמה

ב-2020 פגעה תקיפה של צה"ל בבית החולים לילדים אל-דורה בעזה. רוב העיתונים בישראל לא דיווחו על הפגיעה. האתר "וואלה!" אמנם הזכיר ש"בארגון הטרור [חמאס] טענו כי בתקיפה נפגעו מרכז לבעלי צרכים מיוחדים ובית חולים לילדים", אבל משפט זה נקבר עמוק במאמר תחת הכותרת "מטוסי חיל האוויר תקפו מטרות של חמאס ברצועת עזה בתגובה לירי הרקטות".

נשק תרמובארי

בשבועיים האחרונים אפשר לקרוא גינויים חריפים על השימוש של רוסיה בנשק תרמובארי, המכונה "פצצות וואקום", שלפי העיתונות הישראלית "קורע את הריאות", "אסור לפי אמנת ז'נבה", ו"גורם נזק למערכת העצבים". להשוואה: ב-5 באוגוסט 1982 הודיע הרמטכ"ל רפאל איתן לראש מחלקת מבצעים בחיל האוויר אביאם סלע שמחר "יוצאים לטיול". הוא פירט: "חכה לי בבוקר בחצור. אתה מטיס, אני מנווט ואחראי על מערכות לחימה. הולכים להפציץ בביירות". למחרת המריאו ארבעה פאנטומים לעבר שכונת סנאיה בביירות והפילו פצצת וואקום על בניין רב קומות. בין 150 ל-250 אזרחים נהרגו, לפי דיווחים לבנוניים ופלסטיניים. המטוסים חגו באוויר בזמן שבני משפחה, צוותי חילוץ ועיתונאים התקהלו באזור.

העיתונאי רוברט פיסק דיווח: "לדברי האישה שצרכה אלינו מבייתה ההרוס מעבר לכביש, מתחת לערימת הבטון בגובה 10 מטרים נמצאו מעל מאה אנשים. היו גופה או שתיים מפושקות על הכביש, וכמה אנשים נרגשים בבגדי חאקי שניסו לחפור בידיהם בערימת מוטות הברזל והקורות. היה אדם שבכה לתוך ידיו בין ערימה קטנה של תריסי עץ מרוסקים. אשתו הייתה בתוך הבניין. מישוה אמר לנו שערפאת עזב את אחד הבניינים כמה דקות קודם. מתחת לאחד הבניינים היה מוסך, במרתף. הרבה אנשים ברחוב נמלטו לשם כששמעו את רעש המטוסים, והבניין קרס עליהם.

"איש בגיל העמידה רץ לעברנו מביתו מעבר לרחוב: 'צלמו!' הוא צעק 'צלמו! זה מה שהפצצות שלכם עשו'. המוני עובדי הצלה הצליחו למשוך מההריסות 11 גופות. [העיתונאי סמואל קן] הלך לדבר עם אישה שזעקה מול הבניין. אנשים פצועים יצאו מבתיהם בצד האחר של הרחוב, ואז היה פיצוץ. זו הייתה מכונית שחנתה בצד הכביש. הראש של האישה שאיתה סמואל דיבר נערף במטר של דם. המטוסים המשיכו לחוג מעלינו."

פיסק לא ידע אז שרפאל איתן עצמו ישב באחד המטוסים, או ששנתיים קודם לכן הורה איתן על הקמת יחידה לבנונית כפופה לצה"ל שהתמחתה במכוניות תופת, וניסתה ללא הצלחה להתנקש בערפאת כמה פעמים.

מחמוד דרוויש כתב על ההפצצה: "היום, ביום השנה להפצצת הירושלמה, הם מנסים את פצצת הוואקום על בשרנו – והניסוי הצליח". העיתונאית דומיניק רון נזכרה מאוחר יותר: "ישראל קיבלה טיפ לפיו המנהיג הפלסטיני יאסר ערפאת יהיה שם באותו יום. הבניין קרס כמו בית קלפים, רק אדם אחד שרד. בהריסות היו חפצים אישיים, אלבומי

לפי ארגון העיתונאים האמריקאי Committee of Concerned Journalists (CCJ), מטרתה המרכזית של העיתונות צריכה להיות "לספק לאזרחים מידע מדויק ואמין הנחוץ להם כדי לתפקד בחברה חופשית".

כיצד ידווח על מלחמות כלי תקשורת הפועל בהתאם לעקרונות? כשמדובר במלחמה שקהל היעד של כלי התקשורת אינו צד לה, אפשר לצפות למצוא התמקדות במצבם של הפליטים ובאספקת סיוע הומניטרי – זו מדיניות שעליה יש לאזרחים השפעה, ולכן הם זקוקים למידע "מדויק ואמין" לגביה. בצד זאת, יכולה התקשורת לספק סקירה גיאופוליטית שקולה ודיווחים זהירים על האשמות בפשעי מלחמה.

לעומת זאת, כשמדובר במלחמה בה פונה כלי התקשורת ישירות לקהל של אחד הצדדים המעורבים, היינו מצפים שכמעט כל הסיקור יופנה לפשעים להם אחראי אותו צד. לדוגמה, בזמן מלחמה בעזה, כלי תקשורת ישראלי שזו מטרתו אמור לספק לאזרחים מידע על פשעי מלחמה של צה"ל. דיווחים כאלה הכרחיים עבור אזרחים ישראלים שמנסים "לתפקד בחברה חופשית" – במקרה זה, לפעול לסיום המלחמה ולהגביל את נזקיה.

בעקבות פלישת רוסיה לאוקראינה, אפשר להשוות בין הסיקור בתקשורת הישראלית של פשעי המלחמה הרבים שמבצע צבא רוסיה במסגרתה, לבין סיקור של פשעים דומים שביצעו כוחות ישראליים במלחמות קודמות. כך נוכל לבדוק האם העיתונות בארץ אכן פועלת לטובת המטרה שהגדיר CCJ.

השבוע אפשר היה למצוא כמעט בכל עיתון דיווחים מחרידים על הפצצת בית החולים לילדים במריופול, שבגללה נהרגו שלושה ונפצעו כשבעה עשר אנשים. בעיתונות הישראלית תוארה ההפצצה במילים "זוועה", "אפוקליפסה", ו-"רצח עם".

הפצצת בתי חולים לילדים

ב-4 ביוני 1982 הפרה ישראל את הפסקת האש עם אש"ף, כביכול בתגובה לניסיון ההתנקשות בשגריר ארגוב (שלא בוצע בידי אש"ף). הפעולה הראשונה של ישראל, עוד לפני ההכרזה הרשמית על מלחמת "שלום הגליל", ולפני שנורתה ולו רקטה אחת על ישראל מלבנון, הייתה הפצצת בית החולים לילדים בסברה (בית החולים נצרת). עשרות נהרגו.

כיצד התייחסה אז התקשורת הישראלית לאותה הפצצה? דיווחים על הפגיעה בבית החולים הועברו מייד לסוכנויות הידיעות הבינלאומיות שפרסמו אותן באנגלית, ובוודאי הגיעו גם למערכות העיתונים בארץ. אף-על-פי-כן, אפילו לא אחד מהעיתונים היומיים ראה לנכון לציין את הפגיעה או את תוצאותיה, ובוודאי לא האשים את צה"ל בפשעי מלחמה, בזוועות או ברצח עם.

להיפך: דפי העיתונות הישראלית היו מלאים בשבחים לחיל האוויר ולמבצע ההפצצה המוצלח: "אתמול הפציצו עשרות מטוסים 35 יעדים של מחבלים"; "עצבנות וחרדה תקפו את מחנות המחבלים בדרום לבנון"; "הפלסטינים ודאי הופתעו מעוצמת התגובה".

תמונות... פיסות וחתיכות, חלקים מחיים שהושמדו.

לפי העיתונאי ז'אן גויראס: "אין עוררין לגבי הטרור שנגרם בעקבות ההפצצה. מאז יום שיש, תושבי ביירות חיים בפחד מ'פצצת הוואקום' בכל פעם שמטוס ישראלי מופיע בשמים מתרונקים הרחובות".

באותו ערב אמר רפאל איתן בריאיון טלוויזיה, כי "ישראל נמנעת מלהפציץ מטרות בסביבה אזרחית". מאוחר יותר, כשנשאל בעניין, הכחיש איתן שבכלל יש דבר כזה "פצצת וואקום" – בשורה משמחת שכדאי להעביר בדחיפות

אוקראינה: סיפורה של משפחתי

ברשימה זו אספר בקצרה כמה חוויות של בני משפחתי, תושבי העיר זפורוז'יה שבדרום-מזרח אוקראינה. ראשית, חשוב להדגיש שמצבם טוב יותר מזה של האזרחים הרבים שנהרגו או נפצעו בהפגזות רוסיות. אך המלחמה פגעה בכל אחד ובכל אחת באוקראינה, בכל האזורים. כ-3 מיליון פליטים כבר ברחו מהמדינה.

לפני כשבועיים, ב-3.3, הלכה דודתי לריסה לעולמה. היא הייתה נכה שנוקמה לטיפול רפואי, אך לא הצליחה לקבל אותו משום ששירותי הרפואה בעיר קרסו ושום אמבולנס לא הגיע לאסוף אותה מביתה. כמה ימים קודם לכן ברחו נכדתה של לריסה וכן זוגה למערב אוקראינה בגלל סכנת ההפצצות. הם התחתנו ממש באותו יום, לפני שנודע להם על מותה.

גופתה של דודתי נותרה בבית במשך ארבעה ימים, משום שלא יכלו לקבור אותה במהלך ההפצצות. היא רצתה להיקבר ליד בנה ואביה, אבל הרובע בו נמצא בית הקברות סגור מאחורי מתרסים והכניסה אליו אסורה. בסופו של דבר נקברה בכפר סמוך לעיר זפורוז'יה. בזמן המלחמה, טוב שבכלל קברו אותה בארון קבורה – במריופול כמות ההרוגים רבה כל כך, שקוברים את כולם בקבר אחים.

אספר מעט על דודתי לריסה. קראנו לה לָרָה. היא הייתה מורה למתמטיקה, ולפני שהידרדרה לנכות, ביקרו בביתה בקביעות תלמידות, להן עזרה אחרי שעות הלימודים ולא תשלום. בבית שררה שמחה, ודודתי אהבה מאוד את שתי הבע האוקראינים שנהגתי לנגן לה. דלת ביתה הייתה תמיד פתוחה, כדי שהפרמדיקים יוכלו להיכנס – כי היא לא יכלה לזוז. לאחר מותה, נשדדה הדירה והפכה תחנת מעבר של פליטים.

לדודתי הייתה חברה, אמא של ילדה שהייתה תלמידה שלה בבית הספר. החברה הייתה שופטת, אך כפי שקורה לעתים – לא מאוד ישרה. היה לה בית מפואר. בילדותי היינו עוזרים לשופטת לעבד את האדמה סמוך לביתה. לריסה סמכה מאוד על השופטת, והפקידה את רוב כספה אצלה. אחרי מותה, התקשרה נכדתה של לריסה אל השופטת. אך זו הודיעה כי היא תובעת לעצמה את הדירה, ואף איימה לירות למוות בנכדה אם תראה אותה שוב בזפורוז'יה.

בתה של לריסה מתגוררת באזור שכבר נכבש בידי הפולשים הרוסים. אין כמעט אספקת מים, אין אוכל ואין אפשרות לצאת מהאזור. בשטחים כבושים אדם שיוצא מהבית עלול פשוט להיעלם. יש דיווחים על מקרי אונס בידי חיילים רוסים באזור חרסון. בכל השטח הכבוש אישר הפיקוד הרוסי לחייליו לשדוד את האזרחים לצורך "אספקה עצמית". למרות הסכנה, מוחים האוקראינים נגד הפלישה בכל הערים הכבושות.

אנשיו של פוטין מצליחים אולי לשקר לחלק מתושבי רוסיה, המוחזקים כבני ערובה. אבל אי אפשר לצפות כי עם שמפציצים אותו והטנקים של הכובש רומסים את אדמתו יאמין שהפלישה מוצדקת.

רומן לוין

לאוקראינים. התקשורת הישראלית ברובה פרסמה את תגובתו של איתן בצייתנות, ומבלי שנשאלה השאלה: אם לא באמצעות פצצת וואקום, כיצד גרמה ישראל לבניין בן שמונה קומות להתפורר?

השמדת מגדלים

אפקט האימה שתיאר גויראס הוא בדיוק זה שצה"ל ניסה לשחזר במתקפות על עזה. אחרי תקיפת בניין הניצחון בצוק איתן הסביר סגן אלוף בחיל האוויר: "מגדל הניצחון היה בניין משמעותי מאוד שנפגע, כך שהאפקט התודעתי שנגרם מהתקיפה הוא גדול". אלוף משנה בחיל האוויר הוסיף: "אי אפשר להתעלם ממגדל גבוה בלב שכונות מגורים וכשהוא נעלם יש כאן מסר ברור".

במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) שיבחו את התקיפות על רבי הקומות, והסבירו שהן הצליחו היכן שמתקפות קודמות כשלו. בדו"ח הסקת המסקנות מהמבצע, ציינו מומחי המכון באכזבה שההפצצות בשג'עיה וברפיח הובילו לכך ש"מספר ההרוגים עלה מדי יום וביניהם ילדים רבים... אך לא היה די בכל אלה כדי לשבור את רוחם של תושבי עזה".

לעומת זאת, בעקבות הפצצת המגדלים הושג האפקט הרצוי: "סרטונים וציורים ביוטיוב הראו 'אנשים רצים בטירוף לרחובות, לפני שהבניין נסדק, כמו בסקוויט', כפי שתיאר אחד מתושבי המגדל. משפחות שהתגוררו במגדלים לא יכלו לסבול את המראות ואת הנזק הממשי ויצאו לרחובות חסרות אוניס וצורחות בטירוף".

מאז הרבתה ישראל לתקוף רבי קומות ברצועה, בעידודה העקבי של התקשורת. ב-2018 דיווח האתר "וואינט": "כלי טיס של צה"ל תקפו והשמירו את מבנה תחנת אל-אקצה, השייכת לארגון חמאס ברצועת עזה. לפני התקיפה הופסק השידור והמבנה פונה, והזמין את הקוראים: 'צפו בתיעוד ההפצצה'. לפי "וואינט" "מדובר בתקיפה המשמעותית ביותר בסכב ההסלמה הנוכחי – תקיפה עם אפקט תודעתי חזק".

גישה זו שונה מאוד מזו שבה בחרו ב"וואינט" וברוב כלי התקשורת לדווח על הפצצת מגדל הטלוויזיה בקייב: עליה דווח באופן מדויק כפגיעה מכוונת בתשתית אזרחית.

פצצות מצרר

התקשורת הישראלית גינתה את השימוש של צבא רוסיה בתחמושת מצרר. לפי העיתונות הישראלית, פצצות אלה "נחשבות נשק לא-לגיטימי על ידי רוב מדינות העולם". בחלק מהמאמרים צוין, שלעתים קרובות שימוש בפצצות מצרר מותיר בשטח פצצונות שלא התפוצצו, ועלולות לסכן אזרחים גם שנים אחרי שהמלחמה תמה.

אך דווקא השימוש הישראלי בפצצות מצרר במלחמת לבנון ב-2006 היה האינטנסיבי ביותר בהיסטוריה העולמית. לאחר סיום המלחמה נהרגו למעלה מ-60 לבנונים מנפלים שנותרו בשטח, כולל למעלה ממיליון פצצונות שהתפזרו בצורות ולא התפוצצו.

לשם השוואה, נתון זה גדול יותר ממספר כל האזרחים הישראליים שנהרגו מפגיעת רקטות מאז 2008. לא רק שנתונים אלה לא הועלו סביב הדיווח על השימוש הרוסי בפצצות מצרר – הם מעולם לא דווחו בידי כלי תקשורת ישראלי מרכזי.

התמונה העולה מהסקירה לעיל היא של עיתונות בשירות השלטון, שבמקום "לספק לאזרחים מידע מדויק ואמין שהם צריכים כדי לתפקד בחברה חופשית", מסתירה מהאזרחים את המידע על פשעים ישראליים (אותם פשעים שהאזרחים יכולים וחייבים לעצור), ומדוחות במרץ על פשעים של מדינות אחרות (בנוגע להם אין לקהל הקוראים מה לעשות).

ניב כוגן

העיתונאית מרינה אובסיאניקובה מתפרצת לשידור בטלוויזיה הממלכתית הרוסית כדי למחות נגד המלחמה (צילום מסך: בי.בי.סי)

החברה האזרחית ברוסיה נגד הפלישה

אומרים לא למלחמה

הפלישה הרוסית לאוקראינה חוללה שינוי רחב היקף בחיים ובמרחב הפוליטי במדינות הפוסט-סובייטיות. למוות ולהרס שהביאה עמה המלחמה יהיו השפעה עמוקה על החברה ועל המרחב הפוליטי באוקראינה, ואף במדינות נוספות. אך המלחמה חוללה שינוי ממשי גם ברוסיה עצמה: עליית הדיכוי הפוליטי מחד גיסא, והתחזקות תנועת השלום והסרבנות מאידך גיסא.

בינתיים נראה כי מתקפת הבזק שתכנן נשיא רוסיה ולדימיר פוטין על אוקראינה נכשלה. הצבא הרוסי שקוע במה שעתידה כנראה להיות מלחמה ארוכה וקשה, ללא הישגים צבאיים ברורים ומידיים שיוכלו לנופף בהם כדי לרומם את הרוח של הצבא או של הציבור הרוסי בבית. הסדקים במכונת הלאומנות של הקרמלין מתרחבים ומעמיקים.

כבר בתחילת הפלישה פרצו בעריה של רוסיה מחאות גדולות נגד המלחמה. החברה האזרחית לא הייתה מוכנה לשחק נוכח המעשה הבלתי-נתפש – מלחמה בין רוסיה לאוקראינה. אך מול המחאה האמיצה גבר הדיכוי האלים. לפי ארגון זכויות האדם הרוסי OVD-info, יותר מ-14 אלף אזרחים נעצרו במחאות האנטי-מלחמתיות מאז הפלישה. מספר עצום זה מעיד על רוחבה של המחאה ועל ההתנגדות הרבה למלחמה בקרב הציבור הרוסי.

“בנים צעירים נזרקים כמו בשר תותחים, ובשביל מה? בשביל ארמונות בגלנדזיק [עיירת נופש באזור הים השחור]” – כך סיפרו לעיתון הבריטי “גרדיאן” קרובי משפחה של חייל רוס שנפל בשבי. המתח המעמדי ברוסיה – שגבר בעשור האחרון על רקע הפערים האדירים בין תנאי החיים של

האליטה הקפיטליסטית לבין אלה של המעמד העובד – הוא אחת הסיבות לכך שחיילים רבים ומשפחותיהם רואים במלחמה לא יותר מאשר גחמה אימפריאליסטית שמשרתת את היושבים “בארמונות בגלנדזיק”.

הקרמלין עצמו איננו עיוור להתנגדות הציבורית למלחמה, מה שבא לידי ביטוי בטענתו העיקשת כי חיילים בשירות חובה לא נשלחים למלחמה (דבר שעלול, במלחמה לא פופולרית, לעורר מורת-רוח ציבורית). עם זאת, ארגון של אימהות חיילים חשף כי משרתי חובה כן נשלחים לחזית, ומחאתן עוררה הד ציבורי בנושא. הלחץ הציבורי אילץ את ההנהגה הצבאית, ואף את הנשיא פוטין עצמו, להודות כי נשלחו מגויסי-חובה לאוקראינה ולהתחייב להימנע מכך.

בתגובה להתנגדות אזרחית מסוג זה, פועל הקרמלין להגביל את זרימת המידע באמצעות צנזורה חריפה וחסימת הרשתות החברתיות. כמו כן נחקק בזריזות חוק חדש, לפיו הוצאת דיבה על “המבצע המיוחד”, כלומר המלחמה, תמיט על העבריין שלוש שנות מאסר ועד מיליון רובלים קנס!

אולם קולות הציבור נגד המלחמה באוקראינה לא נדמו. הם ימשיכו לזעוק כל עוד כוחות רוסיים הורגים אוקראינים ומבצעים פשעי מלחמה, וכל עוד מנסה ממשלתו של פוטין לתקוע מסמר נוסף בארון הקבורה של ברית המועצות, ושל אחד מערכיה חשובים ביותר – אחוות העמים.

ניצחון היסטורי לשמאל

בבחירות לפרלמנט בקולומביה

לראשונה בתולדות קולומביה: ניצחון לגוש השמאל בבחירות לפרלמנט שנערכו השבוע (13.3). לפי הנתונים הרשמיים, ל”ברית ההיסטורית” של השמאל 25 נציגים בפרלמנט, והיא הסיעה הגדולה בו. בסנאט הגיעה ה”ברית ההיסטורית” למקום השני עם 17 נציגים. ב”ברית ההיסטורית” חברו 18 מפלגות ותנועות שמאל, ובהן המפלגה הקומוניסטית, מפלגת העובדים, כוח אזרחי, האיחוד הפטריוטי וכן התארגנויות של העמים המקוריים, שחורים, איכרים ופעילי הסביבה. יצוין שמפלגת “קומונס”, אשר הקימו כמה ממנהיגי ארגון הגרילה לשעבר, הכוחות המזוינים המהפכניים של קולומביה, נחלה כישלון חרוץ וזכתה בפחות מ-1% מקולות הבחורים.

איך ניתן להסביר שהמועמד הקומוניסטי זוכה בתמיכה גדולה יותר מהמועמדת הסוציאליסטית? זה בדרך כלל הפוך...

ראשית, יש להבהיר ש"המפלגה" הגדולה ביותר בצרפת לא משתתפת בבחירות: זו מפלגת הנמנעים. לפי הסקרים, כ-40% מבעלי זכות הבחירה טרם החליטו אם בכוונתם להצביע. שנית, המפלגה הסוציאליסטית משלמת מחיר כבד בעקבות נטישת עקרונותיה, וכעת איש אינו יודע בדיוק מהן עמדותיה. כמו כן, קשה לייחס להידלגו עמדות שמאליות כלשהן. זה תהליך שהגיע לעומק השפל בתקופת ממשלתו של הנשיא הסוציאליסטי פרנסואה הולנד בין 2012 ל-2017. הולנד נקט קו ניא-ליברלי עקבי והרסני, ואף מינה שר כלכלה "בלתי מפלגתי" ששמו עמנואל מקרון. רוסל, לעומת זאת, מציג קו עקבי המתבסס על העלאת שכר המינימום, תוספות שכר וחיווק מערכת הרווחה. דרישות אלה זוכות בתמיכה רבה בעקבות התרוששותם של רבים בקרב העובדים והגמלאים.

אבל הטרגדיה הגדולה היא התעצמות הימין הקיצוני... אכן קשה להסביר איך במאה ה-21 ישנם בוחרים רבים כל כך המאמצים עמדות גזעניות ואף פשיסטיות, מהסוג שסברנו שפסו מן העולם. אפשר לייחס זאת למשבר הקפיטליסטי ולקיצוב המעמדי שבעקבותיו, וגם לפיצול הרב השורר בשמאל. לפי הסקרים, כשליש מהבוחרים הצרפתיים רואים עצמם כתומכי השמאל. אולם אינני צופה שמועמד מן השמאל ישתתף בסיבוב השני של הבחירות שייערך ב-24 באפריל. רוב הסיכויים כי לאיש מהמועמדים לא יהיה רוב בסיבוב הראשון. המועמדים הכמעט-ודאיים בסיבוב השני הם מקרון ולה-פן. אז יטען מקרון שיש "להקים את החזית הרפובליקאית להצלת הדמוקרטיה" וינצח. אנו, הקומוניסטים, מקווים שנצא מחוזקים מהבחירות לאסיפה הלאומית שייערכו ביוני.

אפרים דוידי

10 שנות איסור כניסה לארץ

ז'אן קלוד לפור הוא פעיל ותיק למען זכויות העם הפלסטיני ולהקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצידה של ישראל. הוא הגיע לארץ לאחרונה, בתום 10 שנות איסור כניסה שנגזרו עליו ללא הליך משפטי בידי השלטונות בישראל. מטרת ביקורו הייתה לפגוש את עורך הדין הפלסטיני סאלח חמורי, הנשוי לבתו של לפור, אלוה, שגם עליה נגזרו 10 שנות איסור כניסה לארץ. לזוג חמורי-לפור שני ילדים, הגדלים עם אימם בפרברי פריז.

ימים ספורים לאחר שובו של לפור לצרפת, נעצר עו"ד חמורי (36) בביתו בכפר עקב שליד ירושלים. המעצר בוצע יממה (7.3) לאחר שפרסם מאמר בכתב העת האמריקאי השמאלי "ג'קובין". עמיתיו בארגון זכויות האדם הפלסטיני "א-דמיר" חוששים לגורלו, לאחר שכבר ריצה 10 שנות מאסרים ומעצרים בכלא הישראלי.

ישראל גם ביטלה בשנה שעברה את תושבתו של חמורי בירושלים המזרחית – עיר מגוריו – והוא נותר ללא זכויות חברתיות וביטוח רפואי.

עו"ד חמורי הוא אחד משישה פעילי זכויות אדם פלסטינים שבמכשיר הטלפון שלהם נשתלה תוכנת הרוגלה פגסוס – כך לפי התחקיר של ארגון זכויות האדם הבינלאומי אמנסטי ושל "סיטיון לאב" הקנדי. בעת מעצרו הוחרם מכשיר הטלפון הנגוע והוא מוחזק כעת בידי שב"ס. "הטלפון הוא ראייה חשובה בתביעה של חמורי נגד חברת אן.אס.או." – מסר עורך דינו, מחמוד חסאן.

ז'אן-קלוד לפור וסאלח חמורי (צילום: "הומיטה")

ריאיון עם ז'אן-קלוד לפור פיצול השמאל בבחירות בצרפת

ז'אן קלוד לפור, מראשי המפלגה הקומוניסטית הצרפתית ולשעבר יו"ר הסיעה הקומוניסטית באסיפה הלאומית, ביקר באחרונה בשטחים הפלסטיניים הכבושים (ר') ידיעה בעמוד (זה). במהלך ביקורו שוחח עם "זו הדרך" על הבחירות לנשיאות בארצו. זאת, לאחר ההכרזה הרשמית על 12 המועמדים: שלושה מועמדים של הימין הגזעני, חמישה מועמדים מן השמאל והנשיא המכהן, עמנואל מקרון.

כיצד אתה מעריך המצב הפוליטי בצרפת כחודש לפני הבחירות שייערכו ב-10 באפריל?

התמונה קשה מאוד וניכרת תזווה חזקה ימינה בדעת הקהל. שלושת המועמדים של הימין הקיצוני הגזעני הם אריק זמור, ואלרי פקס ומאריין לה-פן, שלפי הסקרים עלולים לקבל יחדיו כ-35 אחוז מקולות הבוחרים. לעומת זאת, השמאל מפוצל באופן עמוק ומציג חמישה מועמדים: ז'אן-לוק מלנשון, שפרש לפני שנים רבות מהמפלגה הסוציאליסטית ובעבר היה שותף של המפלגה הקומוניסטית; מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית פביאן רוסל, שקיבל את תמיכתו של כמה תנועות שפרשו אף הן מהסוציאליסטים; ראש עיריית פאריס, הסוציאליסטית אן הידלגו, ושני מועמדים טרוצקיסטים שסיכוייהם אפסיים. מועמד טרוצקיסטי נוסף פרש מהמרוץ לפני כשבועיים. הפיצול בעוכרנו, כי המועמד בעל הסיכויים הגדולים ביותר, מלנשון, מקבל בסקרים את תמיכתם של כ-12% מהמצביעים.

יחד עם זאת, התמיכה ברוסל הקומוניסט גדלה ורבים אוהדים אותו - גם מחוץ לשורות המפלגה.

אכן, רוסל – עיתונאי לשעבר ואיש איגוד מקצועי מן הצפון התעשייתי – זוכה באהדה רבה שאנו מקווים כי תתורגם לקולות רבים. הסקרים משקפים עליה מתמדת בתמיכה בו, אבל יש לשמור על פרופורציות כי מדובר בסך הכל על 6%-7. זאת לעומת הידלגו, שלפי הסקרים "מגרדת" כ-2% ביום טוב.

בכנות יוצאת דופן מדברות הנשים בסדרה על חייהן, על המשפחה, על החלומות ועל רגעי הקושי והשפל.

במרכז הפרק הראשון: רפקה עטאונה לבית ג'וואריש, תושבת רמלה, המספרת כיצד עזבה את בית הספר בכיתה ז' והחלה לעבוד עד לנישואיה בגיל 15. "עבדתי בבית בעלי כמשרתת, לא כרעיה", היא אומרת, ומספרת על האלימות שהביאה אותה בסופו של דבר להתגרש מבעלה ולמצוא פרנסה במפעלים ובעבודות ניקיון שונות. הציר המרכזי בחייה של עטאונה הוא רצח בנה מוחמד בגיל 16, והמסע המייאש שלה מאז מול מערכות האכיפה והמשפט להביא את רוצחיו לדיון. הפרק נפתח ומסתיים בבית המשפט המחוזי בלוד, שם עובדת גיבורת הפרק כמנקה.

לצפייה בפרק הראשון בסדרה "יומנה של פועלת":

<https://www.youtube.com/watch?v=Qprx FaiHw9I>

יופיעו הרכבי פאנק והיפ הופ

35 שנה למועדון הגדה השמאלית

מועדון התרבות האלטרנטיבית הגדה השמאלית חוגג 35 שנה לקיומו. ביום שישי, 1 באפריל, ייערך אירוע לציון המועד החל בשעות הצהריים המוקדמות. המועדון נוסד בידי קבוצת פעילות ופעילים ב-1987 בקומה השנייה של מבנה ברחוב אחד העם 70 במרכז תל-אביב, בסיוע של מק"י.

קולקטיב הפעילים המנהל את המועדון מסר: "המקום שפועל מאז סוף שנות השמונים מתפקד מאז ועד היום כבית לפעילות פוליטית, להרצאות, להופעות ממגוון רחב של סגנונות מוזיקליים, לאמנות על שלל סוגיה, להקרנת סרטים, ללימוד השפה הערבית, לכנס מרקס השנתי, לתיאטרון, ללמידה ולהשכלה ומה לא".

לדברי הפעילים, "מטרת האירוע, מעבר לחגיגות יום ההולדת של המקום, היא לתרום להמשך פעילותו הענפה של המקום, להכיר אותו לדור הצעיר ולהזכיר לכולם שהגדה השמאלית תמיד חיה ובוועטת".

בתוכנית האירוע: מגוון הרכבי ואמני פאנק והיפ הופ; דוכני פנונים ואמנות; אוכל טבעוני ובר במחירים עממיים. עוד מבטיחים "הפתעות רבות" במהלך החגיגות, שיחלו בשעת 12:00 וימשכו עד הלילה. הכניסה בתרומה בסך 40 שקל להמשך פעילות המועדון.

בערוץ "מכאן" בערבית: יומנה של פועלת

בשבוע שעבר החלו השידורים של הסדרה "יומנה של פועלת". הסדרה משודרת ב"מכאן", ערוץ תאגיד השידור בשפה הערבית, בליווי תרגום לעברית. מאחורי "יומנה של פועלת" עומדת הבמאית, התסריטאית, המפיקה והעיתונאית סוהא עראף.

כל אחד משמונת פרקי הסדרה מתמקד בדמותה של אישה אחת (למעט פרק אחד המביא את סיפורן של שתי אחיות), ומלווה אותה במעין יומן מצולם העוקב אחרי שגרת יומה.

אל תבכי על כתפי

"אל תבכי על כתפי"
התחננה מאשה מהעיר קזן,
פניך דמע, שעונים
על שערך הסבור של לודה מקייב.
"אל תבכי על כתפי כי יבואו ימים אחרים
חברה אהובה שלי"
"אבל אני בוכה", התנפחה לודה
"כי סבתא רבתה שלי הייתה בשחר
בבא הקלגסיס בשחר
והיא הניפה בשמש של ארצנו את המגל הבהק
וקצרה חטה ואפתה לחם לפיות רעבים של מגני מולדת
במלחמה הפטריוטית הגדולה.
וגם דמעותיך מרטיבות את שערך, מאשה שלי
אל תסתירי את עצבונך הנורא"
לחשה לודה.

"סבא רבא שלי שר שיר ניצחון במפעל הפלדה"
רצדה מאשה
"מניף את הפטיש הענק
קובע בזיעתו את התותח לטנק...
סבא רבא וסבתא רבתה היו לגוף אחד בברית נצח...
ושניהם טובחים היום זה את זה".

ג'ורא אבי-רשף

צדק לדיירי עמידור

הפורום לקליטת פליטי אוקראינה, מסרה: "אנחנו קוראים לממשלת ישראל לא לעמוד מנגד – פתחו את השערים לפליטים!"

עשרות אמנים, אנשי רוח ואנשי אקדמיה פרסמו השבוע מכתב הקורא לאפשר לפליטים להיכנס לישראל. במכתב נאמר: "מיליוני פליטים איבדו את בתיהם ואת חייהם הקודמים. הבית שלהם מופגז, החלומות שלהם מתרסקים. אסור לנעול בפניהם את השערים".

ארגון העיתונאים יעניק את פרס אבנרי לעיתונות אמיצה

ארגון העיתונאים והקן על שם רחל ואורי אבנרי יעניקו בכנס חופש העיתונות ה-5 פרס לעיתונאי או לקבוצת עיתונאים שערכו עבודה עיתונאית פורצת דרך שהשפיעה על סדר היום הציבורי. הפרס, בסך 15 אלף שקל, מיועד לתחקירים בתקשורת המודפסת או הדיגיטלית. בשנה שעברה הוענק הפרס לעיתונאים גור מגידו ואור-לי ברלב. אורי אבנרי היה עיתונאי, חבר כנסת, עורך ומו"ל עצמאי. ב-1984 חשף השבועון "העולם הזה" בעריכתו את פרשת "קן 300" בה רצחו אנשי שב"כ שבוים פלסטינים שנלכדו לאחר שחטפו אוטובוס. בעקבות החשיפה הוקמה ועדת חקירה והתפתח דיון ציבורי לגבי דרכי הפעולה של מערכת הביטחון הישראלית.

הפרס יוענק בכנס חופש העיתונות שייערך במאי בשיתוף ארגון העיתונאים ומועדון העיתונאים הירושלמי.

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

הקרנת הסרט

"פרופגנדה" / סלבקו מרטינוב

ניו זילנד, 2012, 96 דקות (אנגלית עם כתוביות באנגלית)

מוצ"ש, 19.3, בשעה 20:00

פתיחת התערוכה

"להתנשק" / חגי ארגוב

אוצרת: תימור שורץ מילר

יום חמישי, 24.3, בשעה 20:30

השבוע באתר "זו הדור"

עיצומי עובדים ברכבת ישראל, פעילים נגד הגירוש במסאפר יטא יפגינו מול ביהמ"ש העליון, בית הדין התיר עיצומים של עובדי הרכבת, ועוד...
zoha.org.il

יפו, נלחמים על הבית (צילום: זו הדור)

כמאה מפגינים ערבים ויהודים השתתפו (11.3) בעצרת מחאה שנערכה בגן השניים ביפו, בדרישה מהממשלה ומהעירייה להסדיר את זכויותיהם של דיירי הדוור הציבורי – "לא בעוד חודשים או שנים, אלא עכשיו". בעצרת השתתפו חברי הכנסת עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת) וסאמי אבו שחאדה (בל"ד – הרשימה המשותפת) ושני חברי מועצת העיר ת"א-יפו מסייעת "אנחנו העיר", עו"ד אמיר בדראן מיפו ושולה קשת משכונת נווה שאנן.

מאות חתמו על עצומה הקוראת לעירייה להעמיד בהקדם קרן אשר תסבסד 95% מעלות הרכישה של דירות עמידור ביפו בידי דייריהן. מהתנועה "אנחנו העיר" נמסר, כי גל הפינויים האלים מדירות עמידור נמשך, "ומאות משפחות עומדות בפני פינוי כפוי מבלי שאושרה התוכנית הממשלתית להסדרת זכויותיהם של הדיירים בנכסים. זה הזמן להפעיל לחץ ציבורי גדול על ממשלת ישראל ועל עיריית תל אביב-יפו".

מדובר במשפחות שמתגוררות בנכסי הנפקדים שנגזלו מפלסטינים שחיו בהן עד 1948 ונמסרו לניהול חברת הדוור הציבורי עמידור. המדינה שיכנה את התושבים שנותרו ביפו, בין השאר, גם בנכסים הללו. דיירי נכסי הנפקדים מעולם לא קיבלו בעלות על דירותיהם. עמידור ניסחה, בחוזים משפטיים סבוכים, סעיפים שיאפשרו לה לנשל את הדיירים בקלות.

לדברי "אנחנו העיר", בעשורים האחרונים הפכה יפו אטרקטיבית למגורים ובילוי, "והחל תהליך ג'נטריפיקציה מואץ – גל הנישול הגדול של הדיירים מהנכסים. הם לא רצויים יותר כי הם לא עשירים ולא יהודים. הם כתם במפה שהעירייה והממשלה רוצות לשרטט לעיר".

הפגנות בדרישה לקלות

פליטים מאוקראינה ללא תנאי

עשרות הפגינו במוצ"ש (12.3) מול ביתה של שרת הפנים איילת שקד בצפון תל אביב תחת הסיסמה: "אנחנו לא מגרשים פליטים!", בדרישה לקבל ללא תנאים את הפליטים שברחו מאוקראינה בעקבות הפלישה הרוסית. יום קודם לכן הפגינו עשרות בנמל התעופה בן גוריון במחאה על יחס ממשלת בנט-לפיד לפליטים מאוקראינה. אניה ז'רובה, נציגת

ת"ד 26205, ת"א 6126102, מל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדור zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il